

USTAVNI SUD CRNE GORE

U. br. 9/08

12. jul 2011. godine

Podgorica

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik dr. Milan Marković i sudije – Miodrag Iličković, Miodrag Latković, Fetija Međedović, Miraš Radović, Đole Sekulović i Desanka Lopičić, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore, člana 33 tačka 4 i člana 40 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore («Službeni list Crne Gore», br. 64/08), na sjednici od 12. jula 2011. godine, donio je

R J E Š E N J E

NE PRIHVATA se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 16 stav 2 Zakona o zdravstvenom osiguranju («Službeni list Crne Gore» br 39/04).

O b r a z l o ž e n j e

Strukovni sindikat zaposlenih u stomatološkoj službi Crne Gore podnio je inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 16 stav 2 Zakona, označenog u izreci.

U inicijativi se navodi da je osporena odredba suprotna ustavnim načelima iz čl. 1, 17, 19, 69 i 145 Ustava da je Crna Gora socijalne pravde, da su svi pred zakonom jednaki, da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda i pravo na zdravstvenu zaštitu i načelu legaliteta, kao i Protokolu 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojom je utvrđeno da će se svako pravo koje zakon predviđa ostvariti bez diskriminacije, po bilo kom osnovu; da je odredbom člana 16 stav 1 tačka 5 Zakona definisano da zdravstvena zaštita liječenje bolesti zuba i usta, obuhvata samo određene kategorije osiguranika koji imaju posebna prava, odnosno koja svoja prava u apsolutnom obimu mogu ostvarivati iz javnih prihoda, dok je pravo na liječenje bolesti usta i zuba, potpuno uskraćeno odraslim i radno sposobnim osiguranicima.

U dostavljenom mišljenju Vlade Crne Gore navodi se da je Vlada donijela Uredbu o obimu prava i standardima zdravstvene zaštite kojom je, u skladu s članom 16 Zakona, osiguranicima Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, utvrđen obim prava i standardi zdravstvene zaštite koji obuhvata, pored ostalog i prevenciju i liječenje bolesti usta i zuba – tzv. „Osnovni paket usluga”; da se osporenim odredbama ne narušava zakonom definisani sistem ostvarivanja zdravstvene zaštite na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou i da se stomatološka zdravstvena zaštita, na primarnom nivou, u skladu s članom 19 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, ostvaruje preko izabranog stomatologa, koji pacijente upućuje na sekundarni i tercijarni nivo.

Osporenom odredbom člana 16 stav 2 Zakona propisano je da zdravstvena zaštita iz stava 1 tačka 5¹ ovog člana obuhvata liječenje bolesti usta i zuba u hitnim medicinskim stanjima i prevenciju i liječenje bolesti usta i zuba kod djece do navršениh 15 godina života, žena u toku trudnoće i lica starijih od 65 godina života.

Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene odredbe Zakona, ocijenio da nema osnova za pokretanje postupka za ocjenu njene ustavnosti.

Za odlučivanje u ovom predmetu relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

član 16 tač. 1 i 2

“Zakonom se, u skladu sa Ustavom, uređuju: način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje i način ostvarivanja posebnih manjinskih prava.

Član 17 stav 2

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

član 67 stav 1

Socijalno osiguranje zaposlenih je obavezno.

član 69

Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu.

Dijete, trudnica, staro lice i lice sa invaliditetom imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu

Član 145

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.”

Člana 1 Protokola 12 uz Evropsku konvenciju

Član 1

1. Svako pravo koje zakon predviđa ostvarivaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao npr. polu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovijesti, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom ili društvenom porijeklu, povezanosti s nacionalnom manjinom, imovini, rođenju ili drugom statusu.

2. Javne vlasti neće ni prema kome vršiti diskriminaciju po osnovima kao što su oni pomenuti u stavu 1.

Iz navedenih odredaba Ustava, proizilazi ovlašćenje zakonodavca da uređujući sistem socijalnog osiguranja uredi i sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja, a time i da odredi sadržinu obaveznog zdravstvenog osiguranja lica koja podliježu obaveznom zdravstvenom osiguranju i obezbjeđivanje sredstava za ostvarivanje ovog osiguranja. Saglasno tome, Zakonom o zdravstvenom osiguranju utvrđen je cilj za stvaranje uslova za obezbjeđivanje obaveznog zdravstvenog osiguranja, stabilnog finansiranja zdravstvene zaštite, usklađivanja zdravstvene potrošnje i uvođenje dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. U tom smislu Zakonom je propisano da je obavezno zdravstveno osiguranje dio sistema socijalnog

¹ prevenciju i liječenje bolesti usta i zuba

osiguranja građana kojim se, na načelima obaveznosti, uzajamnosti i solidarnosti, svim građanima Crne Gore, kao i drugim licima obezbjeđuje pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava, u skladu sa ovim zakonom i da ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbjeđuje Republički fond za zdravstveno osiguranje u skladu sa ovim zakonom. Takođe, Zakonom su utvrđena prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, lično učešće osiguranih lica u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite, finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja i obezbijedivanje i sprovođenje dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, a između ostalog, određena su lica (djeca do navršanih 15 godina života, žena u toku trudnoće i lica starijih od 65 godina života), koja u skladu sa zakonom imaju pravo na zdravstvenu zaštitu koja obuhvata prevenciju i liječenje bolesti usta i zuba, obuhvata liječenje bolesti usta i zuba u hitnim medicinskim stanjima i prevenciju i liječenje bolesti usta i zuba.

Ustavom zajamčeno pravo svakog građanina na zdravstvenu zaštitu, po ocjeni Ustavnog suda ne podrazumijeva pravo na vrstu i opseg zdravstvene zaštite u neograničenoj količini i kvalitetu, već na zdravstvenu zaštitu koja proizlazi iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u okvirima koji su utvrđenim zakonom i u skladu sa realnim materijalnim mogućnostima države. Određivanje kategorije osiguranika, na način utvrđen osporenim odredbom Zakona, po ocjeni Ustavnog suda, saglasno je ovlaštenjima zakonodavca da u okviru prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja propiše koja osigurana lica i u kojem obimu ostvaruju pravo na liječenje bolesti usta i zuba.

Osporenim odredbama, po nalaženju Ustavnog suda, nije narušen nijedan ustavni princip na koji se ukazuje podnijetom inicijativom.

Osporenim odredbom Zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne povrijeđuje se princip jednakosti iz člana 17 i 19 Ustava, jer se ta odredbe odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tom odredbom i ne stvara se nejednakost u ostvarivanju prava lica koja podliježu ostvarivanje ovog vida zdravstvene zaštite, obzirom na njihovu bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Ustavni sud je ocijenio da se osporenim odredbom ne povrijeđuje ni odredba člana 1 Protokola 12 uz Evropsku konvenciju, kojom je propisana opšta i autonomna zabrana diskriminacije. Postojeći stepen zaštite, prema toj odredbi Konvencije, proširuje se i na domaće zakone.

Evropski sud za ljudska prava diskriminaciju označava kao različit tretman istih ili sličnih slučajeva, kada za to nema razumnog i objektivnog opravdanja, odnosno, ako ne postoji legitiman cilj kome se teži, ili ne postoji srazmjera (proporcionalnost) između cilja i načina na koji se ovaj legitimni cilj želi postići.

Princip zabrane diskriminacije (nediskriminacija) Ustavom, je uspostavljen takođe tako, da bez razloga – zabranjuje, da se ono što je isto ili slično nejednako pravno tretira, odnosno da se ono što je bitno različito, tretira pravno jednako.

Odredba člana 16 stav 2 Zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne sadrži navedena diskriminatorna ograničenja u odnosu na Ustav, niti u smislu u kojem Evropski sud za ljudska prava tumači ograničenja, jer se njome ne pravi bilo kakvo razlikovanje po ličnim svojstvima lica na koje se primjenjuje ta odredba Zakona.

Na osnovu iznijetih razloga rješeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK
USTAVNOG SUDA CRNE GORE,
dr Milan Marković, s.r.